

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 300 din data de 21.06.2023

Dosar nr.: 319/2017 întors din instanță

Petiția nr.: 3418/23.06.2017

Petent:

Reclamați: Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București

Obiect: lipsa dotărilor necesare persoanelor cu dizabilități la CMBRAE

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

1. Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională (în continuare C.M.B.R.A.E.) cu sediul în București, str. Heliade între Vii nr. 36
2. Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București cu sediul în București, str. Ion Câmpineanu nr. 20

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul reclamă lipsa dotărilor necesare persoanelor cu dizabilități (lipsă lift și acces la mediul fizic asigurat) de la C.M.B.R.A.E. și la A.P.I.S.M.B., instituția cu atribuții de control, reclamă neîndeplinirea obligațiilor legale de monitorizare, de sancționare etc.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.
5. Prin adresa înregistrată sub nr. 3418/28.06.2017 a fost citat petentul, iar prin adresa înregistrată sub nr. 3497/28.06.2017 au fost citate părțile reclamate pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 25.07.2017. Prin citație, a fost invocată, din oficiu lipsa calității procesuale active a reprezentatului.
6. Procedură legal îndeplinită.
7. La termenul stabilit, s-au prezentat la ședința de audieri numai părțile reclamate.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 6768/17.07.2017, doamna a depus certificatul de naștere al minorului, dovada calității de reprezentant.
9. Prin adresa înregistrată sub nr. 3846/24.07.2017, partea reclamată Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială - Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București depune punct de vedere, iar prin adresa înregistrată sub nr. 3865/25.07.2017, partea reclamată C.M.B.R.A.E. depune punct de vedere, care sunt comunicate petentului prin adresa înregistrată sub nr. 3979/31.07.2017
10. Prin adresa înregistrată sub nr. 4208/17.08.2017 și prin adresa înregistrată sub nr. 4336/25.08.2017 petentul depune puncte de vedere, care sunt comunicate părților reclamate prin adresa înregistrată sub nr. 4425/30.08.2017.
11. Prin adresa înregistrată sub nr. 4780/19.09.2017 partea reclamată Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială - Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București își menține punctul de vedere transmis prin adresa anterioară înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării sub nr. 3846/24.07.2017.
12. Prin adresele înregistrată sub nr. 4904/25.09.2017 și sub nr. 4940/26.09.2017, partea reclamată C.M.B.R.A.E. depune răspuns la adresa înregistrată sub nr. 4425/30.08.2017.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

13. Prin sesizarea înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării sub nr. 3418/23.06.2017, petentul susține că în data de 29 iunie 2017 este programat la C.M.B.R.A.E. în vederea evaluării pentru orientare școlar-profesională, iar accesul este imposibil din cauza faptului că instituția are sediul într-o clădire fără lift și nu există rampe astfel că îi este imposibil să urce la etajul doi cu scaunul rulant.
14. Solicită inversarea sarcinii probei, C.M.B.R.A.E. să pună la dispoziție autorizația de construire cu lift, iar A.P.I.S. București să pună la dispoziție chitanța de amendă și raportul de monitorizare pentru sediul C.M.B.R.A.E.
15. Petentul susține că C.M.B.R.A.E. a făcut un protocol fictiv cu Școala nr. 145 privind accesibilizarea în C.M.B.R.A.E. (data întocmirii protocolului este aceeași data cu cea a petiției).

Susținerile părții reclamate Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială - Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București

16. Prin punctul de vedere depus, înregistrat sub nr. 3846/24.07.2017, partea reclamată arată că aceeași petiție a fost comunicată și instituției Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială - Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București, la care petenta a primit răspuns. Ulterior, petenta a mai depus o petiție prin care își manifestă nemulțumirea față de răspunsul primit, care este în lucru (copiile după aceste documente se regăsesc la dosar).
17. Din informațiile deținute, evaluarea psihoeducațională a tânărului, în vederea orientării școlare, a avut loc în data de 26.06.2017 nu în 29.06.2017, cum se menționează în petiție. Activitatea de evaluare, efectuată de personalul de specialitate din cadrul S.E.O.S.P., s-a

realizat într-un spațiu accesibilizat pentru persoane cu dizabilități, situat la parterul școlii Gimnaziale nr. 145 din sectorul 2, în conformitate cu prevederile Protocolului de colaborare dintre C.M.B.R.A.E. și școală. Se menționează că pentru accesul în instituție, școala dispune de rampă, realizată în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

18. Cererea de evaluare se înregistrează în momentul în care solicitantul depune toate documentele prevăzute de Ordinul nr. 1985/2014. Deși la data prezentării (26.06.2017) nu au fost depuse toate documentele, s-a realizat evaluarea tânărului, urmând ca ulterior să se redacteze documentul. Documentul care atestă evaluarea a fost redactat, iar în data de 30.06.2017, secretariatul Comisiei de orientare școlară a informat-o pe doamna că în perioada 03.07-16.08.2017 întreaga comisie este în concediu și că documentul, care lipsește din dosar, poate fi depus, respectiv cererea poate primi număr de înregistrare după data de întoarcere din concediu, urmând ca după analizarea tuturor documentelor, să se stabilească „orientarea școlară” a tânărului.

19. În ceea ce privește accesibilizarea, aceasta a fost o preocupare a instituției, realizându-se controale atât la C.M.B.R.A.E. cât și la școala nr. 145, în incinta căreia își desfășoară activitatea.

20. În urma unui control din data de 14.09.2017, C.M.B.R.A.E. a fost sancționat contravențional, cu amendă de 6.000 lei prin PV seria ANPIS nr. 00031354 (copie depusă la dosar). Nedisponând de buget propriu, conducerea C.M.B.R.A.E. a înțeles nevoile copiilor cu handicap, care se prezintă la evaluare, a căutat soluții și a făcut permanent demersuri pentru accesibilizarea unității. Depune la dosar copii xerox după documente apreciate ca fiind relevante: PV nr. 345/19.09.2016 de control de monitorizare a măsurilor dispuse în PV de control nr. 372/05.11.2013, PV de control nr. 372/05.11.2013, corespondență cu Direcția Generală de Administrare a Patrimoniului Imobiliar sector 2, prin care se solicită sprijin în soluționarea unor probleme identificate: facilitare acces la sediul C.M.B.R.A.E. prin instalare acces alternativ la cel existent, suplimentare buget C.M.B.R.A.E., procurare inscripție denumire instituție, sprijin în vederea respectării prevederilor art. 62 din Legea nr. 448/2006, corespondență cu Școala Gimnazială nr. 145 privind solicitări de acces la cabinetul de consiliere psihopedagogică, corespondență cu Inspectoratul Școlar al Municipiului București, protocol de colaborare între Școala Gimnazială nr. 145 și C.M.B.R.A.E. de cooperare interinstituțională în scopul respectării prevederilor Legii nr. 448/2006, ș.a.).

Sușinerile părții reclamate Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională – C.M.B.R.A.E.

21. Prin punctul de vedere depus, înregistrat sub nr. 3865/25.07.2017, partea reclamată arată că în data de 20.06.2017, doamna a realizat telefonic o programare a elevului la serviciul de evaluare și orientare școlară și profesională (SEOSP) din cadrul C.M.B.R.A.E., în vederea realizării evaluării psihoeucaționale. Programarea a fost făcută pentru 26 iunie, ora 11. În petiție se arată în mod incorect că programarea a fost pentru 29 iunie.

22. În data de 26 iunie, doamna împreună cu fiul său, au sosit la sediul C.M.B.R.A.E. însoțiți de managerul de caz de la D.G.A.S.P.C. sector 5. Acesta a fost invitat de către

C.M.B.R.A.E. pentru clarificarea unor aspecte referitoare la caz, în urma unei adrese a D.G.A.S.P.C. sector 5, din data de 06.06.2017.

23. Având în vedere solicitarea C.M.B.R.A.E. către Școala Gimnazială nr. 145 din data de 23.06.2017, precum și protocolul de colaborare încheiat între cele două instituții care funcționează în aceeași clădire, la etaje diferite, evaluarea psihoeducațională a elevului s-a realizat în data de 26.06.2017, la parterul clădirii, în cabinetul de asistență psihopedagogică al Școlii Gimnaziale nr. 145. Se menționează că la acest nivel există rampă de acces pentru utilizatorii de scaun rulant, precum și toaletă adaptată. Evaluarea a decurs firesc, neînregistrându-se sesizări din partea familiei cu privire la accesibilizarea spațiului în care s-a desfășurat evaluarea.

24. Sediul C.M.B.R.A.E., la etajul al II-lea al clădirii în care funcționează Școala Gimnazială nr. 145, a fost stabilit prin Hotărâre a Consiliului Local al sectorului 2, din data de 13.12.2010. La acea dată, C.M.B.R.A.E. nu realiza evaluarea copiilor, elevilor, tinerilor în vederea orientării școlare și profesionale a acestora. Începând cu septembrie 2012, prin Ordinul M.E.C.T.S. nr. 6552/2011, C.M.B.R.A.E. realizează orientarea școlară și profesională a copiilor, elevilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale prin intermediul Serviciului de Evaluare și Orientare Școlară și Profesională (S.E.O.S.P.) și al Comisiei de Orientare Școlară și Profesională (C.O.S.P.). Se precizează faptul că, până în februarie 2017, reprezentanții legali ai copiilor, elevilor și tinerilor utilizatori de scaun rulant care aveau și încadrare în grad de handicap, pentru a beneficia de certificatul de orientare școlară și profesională, depuneau la C.M.B.R.A.E. un dosar cu documente emise de către D.G.A.S.P.C., medicale și educaționale. În urma evaluării documentelor C.O.S.P. realiza orientarea școlară și profesională a copiilor, elevilor, tinerilor cu cerințe educaționale speciale, prezența fizică a acestora fiind necesară doar în situația în care aceștia nu beneficiau de încadrare în grad de handicap, ei neavând realizată evaluarea psihologică de către Serviciul Evaluare Complexă din cadrul D.G.A.S.P.C. În acest caz, evaluarea psihologică era realizată în cadrul S.E.O.S.P.

25. Începând cu luna februarie 2017, la nivelul C.M.B.R.A.E., C.O.S.P. funcționează în conformitate cu OAP 1985/1305/5805/2016, care prevede evaluarea psihoeducațională în cadrul S.E.O.S.P. a tuturor copiilor, elevilor și tinerilor cu sau fără încadrare în grad de handicap.

26. Preocuparea C.M.B.R.A.E. pentru accesibilizarea spațiului de la etajul al II-lea al Școlii Gimnaziale nr. 145 este demonstrată de corespondența cu Direcția Generală de Administrare a Patrimoniului Imobiliar (D.G.A.P.I.) sector 2, încă din anul 2013. Deasemenea, inspectorii sociali din cadrul A.N.P.I.S. au realizat periodic controale la sediul C.M.B.R.A.E. pentru a monitoriza gradul de implementare a măsurilor dispuse, în vederea respectării prevederilor Legii nr. 448/2006. La ultimul control, din data de 14.09.2016, C.M.B.R.A.E. a primit o sancțiune contravențională cu amendă în cuantum de 6.000 lei.

27. Depune la dosar documente care atestă susținerile de mai sus (corespondență cu Școala Gimnazială nr. 145, protocol de colaborare încheiat în 23.06.2017 între C.M.B.R.A.E. și Școala Gimnazială nr. 145 pentru punerea la dispoziție a unui spațiu dedicat relațiilor cu publicul pentru copiii/elevii/tinerii cu dizabilități locomotorii și evaluare psihoeducațională, documente evaluare psihoeducațională, corespondență e-mail C.M.B.R.A.E. corespondență

cu D.G.A.P.S.C. sector 5, corespondență e-mail privind întâlnire cu reprezentanții Colegiului Național „Mihai Eminescu”, corespondență C.M.B.R.A.E. cu Primăria sector 2, imagini locuri de parcare speciale pentru persoane cu dizabilități, imagini acces intrare Școala (rampă), imagini grup sanitar adaptat nevoilor speciale, imagini cabinet de consiliere).

IV. Motivele de fapt și de drept

28. Prin hotărârea nr. 188/09.05.2018, Colegiul director a constatat că aspectele sesizate constituie fapte de discriminare conform art. 2 alin. (4) O.G. 137/2000, republicată și a sancționat cu avertisment contravențional partea reclamată C.M.B.R.A.E.

29. Prin Sentința Civilă a Curții de Apel cu nr. 2665/19.12.2019 s-a anulat Hotărârea nr. 188/09.05.2018 emisă de CNCD și a obligat pârâta să se pronunțe cu privire a faptele săvârșite de A.P.I.S.M.B.

Principiile de analiză

Constituția României

Art. 16 - Egalitatea în drepturi

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2 (1) *„În prezenta ordonanță, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex sau orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

Art. 10 *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin:*
h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.”

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Articolul 14-Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

30. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.¹

31. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:

- **la situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,

- **la situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat² în această situație.

32. Suntem în prezența unei posibile discriminări directe:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;

- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;

- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

33. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:³

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;

- existența unui criteriu de discriminare;

- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;

- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la speță

34. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai din cauza apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art. 2 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „*pe bază de*”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „*pe bază de (...)*”. Legătura de cauzalitate presupune

¹ Decizia nr. 349/2001, M.Of. nr. 240/2002.

² Decizia nr. 312/2001, M.Of. nr. 99/2002, Decizia nr. 82/2002, M.Of. nr. 261/2002

³ Art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, modificată și republicată.

considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de petentă constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate A.P.I.S.M.B.

35. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definită în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, trebuie interpretat în sensul existenței sale, *ipso facto* și constituind mobilul principal al actului sau faptului discriminatoriu. În situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit indus și criteriul interzis de lege.

36. Criteriul reținut în prezenta cauză este cel al lipsei accesibilizării.

37. Colegiul director, din nou investit în urma anulării în parte a hotărârii nr. 188/09.05.2018 emisă de C.N.C.D., a analizat eventualele fapte de discriminare săvârșite de partea reclamată A.P.I.S.M.B.

38. A.P.I.S.M.B. a răsturnat sarcina probei, depunând dovada procesului verbal de sancționare PV seria ANPIS nr. 00031354 , a C.M.B.R.A.E. privind lipsa accesibilizării sediului instituției în calitate de autoritate ierarhică cu atribuții de control.

39. Astfel, Colegiul director nu poate accepta acuzația prin care partea reclamată A.P.I.S.M.B. ar fi rămas în pasivitate fără a sancționa C.M.B.R.A.E.

40. Deficitul bugetar pe care C.M.B.R.A.E îl invocă pentru lipsa accesibilizării nu cade în sarcina părții reclamate A.P.I.S.M.B.

41. În concluzie, partea reclamată A.P.I.S.M.B. nu a încălcat vreun drept petentului și de asemenea nu subzistă caracterul pasiv al acestei instituții invocat în prezenta cauză.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art. 2 alin (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată-lipsă drept încălcat;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU-COSMIN - Membru

Data redactării: 27.06.2023

Redactată și motivată: ACF/AA

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.